



**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiae R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacrae
Theologiae Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 2. Dogmata Catholica contra praecedentes errores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

graduum in eandem physicam entitatem existimauit diuisionem hanc posteriori modo acceptam non posse esse vniuocam.

PUNCTVM III.

De anima rationali, & eius informatione.

§. I.

Vary errores referuntur.

- 1 **P**lato, quàmplurésque alij antiqui Philosophi censuere animam non esse formam informantem, sed assistentem, & quasi aurigam corporis. Ita Aristoteles loquitur de anima Cæli, lib. 2. de Cælo c. 12. & 2. vbi animam appellat intelligentiam, licet non informantem, sed assistentem.
- 2 Sensere alij animam non esse substantiam sed accidens, vel accidentium harmoniam, seu temperamentum. Ita refert ex Epicuro, & aliis Plutarchus lib. 4. de Placitis c. 3. in hunc errorem lapsus est Galenus lib. de locis affectis cap. 6. teste D. Thoma in quæstione, disp. de anima artic. 1. lib. 2. contra gentes cap. 63. Galenum sequuti sunt peritissimi Medici quem errorem antiqui Hæretici docuere, videlicet Carpocrates, Epiphanius, Prodicus, & Caiani, atque Antiractæ, vt refert Theodoretus in lib. de diuinis decretis. Nonobstante interpretatione D. Thomæ, sentiunt alij Galenum in hac re varium fuisse, & nihil constitutum habuisse, quod sequeretur in hac re, vt ipse indicat lib. de natura facultatis, substantiæ & lib. 3. de vñu partium, vbi ait se ignorare, quid sit anima.
- 3 Zeno animam rationalem igneam esse existimauit, Anaximander, Anaximenes, & Anaxagoras aerem esse dixere, in quem errorem propendit Varro, qui hæc scripsit, referente Lactantio Firmiano lib. de opificio Dei: *Anima est aer conceptus in ore, de se uersus in pulmone, tepefactus in corde, diffusus in corpus.*
- 4 Corporeum finxere nostrum animum Cleanthes, Chrysippus, quàmplurésque Stoicæ familiæ alumni. In eundem errorem incidit Apollinaris Alexandrinus, vt refertur Historiæ tripartitæ cap. 34. & Tertullianus lib. de anima, de carne Christi, teste D. Augustino epist. 157. & lib. de Hæresibus in 86. vbi declarat de propria corporeitate esse loquutum, & illum impugnare lib. 1. Gen. ad liter. cap. 24. licet eundem benigne interpretetur dicentem Deum esse corporeum, quasi diceret Deum esse substantiam verè substantiæ & non fictam.
- 5 Refert Irenæus lib. 1. aduersus Hæreses cap. 24. Carpocratem, & Theodoretus in lib. de diuin. decret. Cerdonem, & D. Augustinus lib. de Hæresibus cap. 46. & 70. Gnosticos, Manichæos, & Priscillianistas, qui in eam amentiam incidere, vt assererent animum rationalem esse particulam diuinæ mentis, ex Dei substantia progenitum. Quod videtur sessisse Philo Iudæus in lib. inscripto quod deterius potiori insidetur.
- 6 Fuit Origenis error 1. Periarcho c. 5. & 8. & lib. 2. cap. 8. qui docuit nostrum animum ab Angelis non distingui.
- 7 Luciferani, vt refertur in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus, errarunt existimantes animos ex semine propagari.
- 8 Seleucius, & Hermias vt constat ex lib. Historiæ tripartitæ cap. 11. sensere animas rationales non à Deo, sed ab Angelis creari.
- 9 Errauit similiter Origenes, teste Epiphanius epist. ad Ioannem Hierosolymitanum Episcopum, qui asseruit animas ante infusionem in corpus peccasse, in poenamque peccati, in corpora tanquam in carceres fuisse detrusas; quem errorem secutus est Priscillianus.
- 10 Alius fuit error asserentium dari in omnibus hominibus vnam animam, & intellectum, qui ipsis assistat, vt Solis lumen huic vniuerso, in hoc fuisse Aristotelem affirmat Theophrastus, Simplicius, & Auerroës, qui eum sequutus est, & variis argumentis defendit.
- 11 Empedocles, Pythagoras, & Plato fabulosam quandam transmigrationem inducere, asserentes animas hominum in aliena corpora demigrare. Dissentiunt auctores, an Plato posuerit transmigrationem animarum in corpora beluina, an in humana dumtaxat. Legantur Conimbricenses lib. 2. de anima cap. 1. quæst. 7. art. 1. Fuit etiam error circa animæ immortalitatem, de quo dicam Controu. vltima de anima separata.

§. II.

Dogmata Catholica contra præcedentes errores.

Primus error Platonis damnatus fuit in Concilio Vienne[n]si sub Clemente V. in Clementina vnica, §. 1. de summa Trinit. *Doctrinam seu positionem (verba sunt ex Clementina) temere asserentem, aut verentem in dubium, quod substantia animæ rationalis, seu intellectiua, vere ac per se humani corporis non sit forma, vt erroneam, & versatili catholica inimicam prædictæ approbante Concilio reprobamus.* Et infra dicitur, vt quisquis deinceps asserere, defendere, aut tentare pernaciter præsumpserit quod anima rationalis non sit forma corporis per se, & essentialiter, tanquam hæreticus sit censendus. Quam definitionem amplectitur Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 8. quæ tacite declarat doctrinam Concilij Lateranensis sub Innocentio III. in cap. Firmiter de summa Trinitate, dicentis Deum ab æterno vtramque creaturam condidisse, spiritualem, & corpoream, deinde hominem spiritum, & corpore constitutum. Tradidit eandem veritatem Athanasius in symbolo illis verbis: *Sicut anima rationalis & caro vnus est homo*, &c. Tradunt eandem veritatem omnes sancti Patres præcipue in illud Genesios, *insinuam in faciem eius spiraculum vite, & factus est homo in animam viuentem.* Gregorius lib. 14. Moralium cap. 7. Irenæus lib. 7. cap. 7. Gregorius Nyssenus orat. 13. de resurrectione Ter-tull. de resurrectione carnis, cap. 34. Cyprianus serm. de resurrectione Christi. Ambros. in lib. de bono mortis cap. 9. & 10.

Eadem veritas ratione probatur in primis, quia nulla est repugnantia in eo quod detur compositum ex subiecto materiali, & forma spirituali; ergo nullum est positum fundamentum vt negetur tale compositum. Deinde de facto dari, & hoc esse hominem probatur ex operationibus intellectus, & voluntatis, quæ sunt ab eodem principio in ipso homine, à quo sunt reliquæ vitales actiones materiales, veluti nutritio, & sensationes; sed nutritio, & sensatio sunt à forma; ergo & intellectio, & volitio sunt ab anima rationali; ergo anima rationalis est vera forma. Huic rationi non acquiescit Arriaga disp. 1. sect. 2. qui censet non efficaciter convincere vñionem animæ, quia sufficere posset assistentia localis, vt has operationes exerceret in materia. Contrarij hæc assistentia sufficeret, sequeretur penetratis duobus hominibus posse vñus animum in materia alicuius hominis sensationes elicere. Imò sine vlla penetratione quando duæ manus distinctorum hominum tanguntur, possent animus assitens materię huius hominis, sensationem producere in manu alterius, quia ad productionem actuum non requiritur penetratio, sed sufficit approximatō: ergo si ad sensationes elicendas non requiritur informatio, ex nullo capite requiretur penetratio, sed approximatō sufficeret.

Tandem probatur nostra conclusio à paritate omnium formarum, & ex expulsiōe formæ præexistentis ad aduentum rationalis, quæ non intercederet, si rationalis non informaret, quia forma non informans, sed assitens, non opponitur cum informante. Neque indiuisibilitas, substantia, aut separabilitas animæ rationalis informationem impediunt, quia plures censent materiales formas perfectiorum animalium indiuisibiles esse, & recte potest forma indiuisibilis diuisibili subiecto vñiri. Substantia eodem modo compositibilis est cum vñione ad subiectum, quia tantum infert incommunicabilitatem alteri vt suppositio, non vt subiectio. Separabilitas ad rem non est, quid enim refert animam esse vñitam intercedente vñione, & illa deficiente in tempore diuerso animam non esse vñitam sed separatam?

Secundum errorem Galeni & aliorum asserentium animam non esse substantiam sed accidens, reiecit tota Philosophia, quæ formas substantiales constituit in compositis, quæ in homine potiori ratione adtribuenda est propter mirabiliores ipsius operationes, & propter testimonia Scripturæ, Conciliorum, & Patrum, quæ probant animam esse substantiam. Expende supradicta contra primum errorem, & plura alia contra sequentes asserendas, & si placet lege Diuum Gregorium Nyssenum disp. de anima, de hac re luculenter dissentientem.

Tertio & quarto errori dicenti animam esse igneam, & aerem, corpoream, refragatur plura Scripturæ, & Patrum testimonia. Plura possunt adduci quibus anima in Scriptura spiritus

Spiritus vocatur, Lucæ 1. Magnificat anima mea Dominum: & exultavit spiritus meus. Matthæi 25. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Et cap. 27. Emisit spiritum, id est animam. Et Pauli 1. ad Corinth. 2. Quis enim hominum scit que sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est? Ita & que Dei sunt nemo cognoscit, nisi spiritus Dei. Aliaque innumera testimonia pro eadem veritate possunt adduci. Eadem veritas definita est in Concilio Lateran. sub Innocent. III. in cap. Firmiter de summa Trinit. ubi de Deo sic habet: Sua omnipotenti virtute ab æterno utramque de nihilo condidit creaturam spirituales & corporeas, Angelicam videlicet & mundanam, & deinde humanam quasi communem, ex spiritu & corpore constitutam. Eandem veritatem docuit Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 8. dicens non minus certum esse animam rationalem esse incorpoream, quam esse immortalem, & à corpore independentem, animam autem rationalem esse immortalem sanctum est fide, quod ostendat Controversi. ult. Suffragantur eidem veritati omnes Patres, Ambrosius veritatem hanc probat ex primo Genesios, *Inspiravit in faciem eius*, &c. Dionysius capite quarto de Divinis Nominibus, Damascenus libro secundo de fide Orthodoxa, capite duodecimo, & libro tertio, capite decimo sexto. Gregorius Magnus libro quarto, Dialog. capite quinto, & libro secundo Moral. capite secundo, Nazianz. Apolog. cap. 2.

17 Non me later nomen Spiritus non semper in Scriptura ad rem spirituales explanandam desumi, sæpe enim pro rebus materialibus desumitur. Ecclesiastic. capite tertio, numero vigesimo primo: *Quis novit si spiritus filiorum Adam ascenderit sursum, & spiritus iumentorum descendat deorsum?* Desumpti tamen ad conclusionem probandam testimonia Scripturæ, quæ Patres explanant de re spirituali, materiali opposita. Ratione Theologica probatur conclusio ex visione Dei cuius rationalis animus est capax, quam capacitate habere nequit materialis forma, ut prima Parte probant Theologi. Ratione naturali probatur ex cognitione rerum spiritualium, ex discursu, quo anima vnum infert ex alio, ex actibus reflexis, quibus anima seipsam, & proprios ipsius actus dignoscit. Ex perfectissima libertate, quæ gaudet voluntas, ex voluptate, quam capit animus in ipsis rebus spiritualibus excogitandis, quas omnes rationes doctæ, & eruditæ expendit Pater Suarius lib. 1. de anima, cap. 3. ex Aristotele, D. Thoma, & aliis Patribus.

18 Quintus error Priscillianistarum asserentium animas esse particulas Divinæ mentis, damnatus fuit in Concilio Braccaren. primo, capite quinto, & à Leone Primo. Epistola nonagesima prima, capite primo: & contra illam arguit Magnus Ecclesiæ Pater Augustinus in libro de Origine anime, capite secundo, & in illius sectatores coarguit: Si anima esset Divinæ mentis particula, vel Deus mutationi subiceretur, quod ab illius infinita natura alienum est, vel anima esset incapax mutationis, atque ita neque deficeret in deterius, neque in melius proficeret, nec aliquid in semetipsa, quod prius non habuit inciperet habere, vel quod prius habebat desineret. Eandem amentiam irridet Chrysostomus homilia secunda in caput secundum Genesios, Athanasius libro de questionibus, capite de Anima, cuius confutationem adducit Divus Thomas prima parte, questione nonagesima, articulo primo; & libro secundo contra Gentes, capite octogesimo quinto. Eundem errorem confutant testimonia omnia, quibus dicitur Deum condidisse animam, quæ si aliquid esset ad Deum intrinsecè pertinens, cum ipse sit increatus, & æternus, non posset à Deo in tempore produci.

19 Sextum errorem Origenis, asserentis animam rationalem ab Angelis specie non distingui, reicit Divus Thomas 1. parte, questione septuagesima quinta, articulo septimo, & in disputatis questionibus de anima, articulo septimo ad primum, & secundo contra Gentes, capite nonagesimo quarto, & facillè convincitur ex diverso modo operandi, quem habet anima, ab Angelo; Angelus enim cognoscit per simplicem intuitum, ut docet Divus Dionysius capite septimo de Divinis nominibus, anima verò cognoscit per apprehensionem, compositionem, & discursum cognitionemque ex objectis, & sensationibus materialibus deductam.

20 Septimum errorem Luciferianorum asserentium animas ex semine propagari damnant D. Augustinus libro de hæres. cap. 86. & D. Thomas 2. contra Gentes, cap. 86. Idemque 1. part. q. 118. art. 2. non solum errorem, sed hæresim

vocant. Opposita veritas habetur in Decretis 32. q. 2. cap. Moyses, & traditur communiter à Patribus.

Octavum errorem Seleuci, & aliorum asserentium animas rationales creati, non à Deo, sed ab Angelo damnant Ecclesiæ Patres, qui tanquam veritatem Catholicam tradunt animas rationales à Deo creati: Hieronymus in Epist. 17. ad Damasum, quæ scribitur *Explanatio symboli*, & in Apologia ad Pammachium adversus Hæreses Ioannis Hierosolymitani, ubi ait, Ecclesiasticam esse sententiam Deum novas quotidie animas conceptis iam corporibus infundere. Ambrosius lib. de Noë, & arcæ. Chrysostomus homil. 23. in varia loca Matthæi, Bernardus sermone 27. in Cantica Eandem veritatem statuit Philosophia, iuxta quam nulla creatura potest aliam creare.

Nonum Origenis errorem asserentis animam rationalem prius tempore creati quam corpori uniatur damnat Leo I. epist. 3. contra errores Priscillianistarum, & Concilium Constantinopolitanum V. act. 11. in Epist. Sophronij, & ratione Philosophica reicitur, quia animus rationalis est forma corporis, ut supra probatum est: ergo petit produci cum vniione ad corpus; ergo non potest naturaliter produci prius tempore quam corpus.

Decimum errorem Auerrois asserentis omnibus hominibus vnicum esse intellectum asistentem damnat Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 8. his verbis: *Damnatus, & reprobatus omnes asserentes animam intellectum mortalem esse, & vicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, tum illa non solum verè per se & essentialiter homini corporis forma existat, verum & immortalis, & pro corporum multitudine singulariter multiplicabilis, multiplicata, & multiplicanda sit.* Et ratione facillè reicitur, quia si omnibus hominibus esset idem intellectus, intellectiones omnes à communi omnium intellectu procederent, & ita omnes idem intelligerent, eodem modo, & in omni tempore.

Vndecimus error Pythagoræ in ilem fabulam transiit, refellitur testimonio supra adducto, & testimoniis, quæ probant animam creati eodem tempore, quo materiæ uniatur, neque ratione specialiter impuganda illa, quæ communi hominum repugnant sensui.

§. III.

Concertatio inter Catholicos dirimitur.

25 **H**abenda est iam questio cum Doctoribus Catholicis de modo, quo rationalis anima corpus informat, in qua re præcipue cum Caietano Doctores agunt quem referunt 1. p. quest. 76. art. 1. in respons. ad primum, dicentem animam rationalem informare corpus secundum gradum sentiendi; non secundum gradum ratiocinandi. Hæc sententia si secundum communem modum, quo refertur intelligenda sit, nullo probabili innititur fundamento, anima enim secundum eandem indivisibilem entitatem realem est sensitiva, & est rationalis, ergo non potest informare materiam secundum vnam rationem, & non secundum aliam. Probo consequentiam: animam informare materiam nihil aliud est quam illi esse unitam, sed non potest esse unita secundum vnam rationem & non secundum aliam: ergo. Maiorem omnes admittunt; minorem facillè probo: Vnio non potest præcindere inter prædicata realia realiter identificata: ergo si terminatur ad vnum prædicatum, terminatur ad aliud, quod est identificatum cum illo, aliàs terminaretur, & non terminaretur ad eandem entitatem, & posset similis præcisio in ista rei productione reperiri, & produci vnum prædicatum, & non aliud cum illo identificatum: non enim minus physicè attingitur terminus vniionis vniione, quam terminus actionis actione. Vide quæ scribo Controv. 4. punct. 8. ubi probo hanc præcisionem, adhuc in cognitione abstractiva, non posse reperiri respectu prædicatorum, quæ in re sunt idem, tantum abest, ut in vniione, vel aliis entitatibus non intentionalibus, sed physicis, reperitur, quod nullus prorsus Dialecticus admittet.

26 Dices: Anima rationalis non communicat materiæ prædicatum rationalis: ergo non illi vnitur ut talis. In istos animam non communicat materiæ prædicatum formæ; neque prædicatum sensitivæ aut vegetativæ, ergo non vnitur quatenus forma, neque quatenus vegetativa, aut sensitiva. Resp. negando consequentiam, nulla enim forma communicat subiecto propriam naturam, neque prædicatum ali-quod, illud impingendo subiecto per identitatem, sed